

RECENZII

În ultima parte a volumului sunt inserate imagini relevante – oameni, locuri, obiecte ale culturii materiale etc. – pentru comunitatea vorbitorilor de meglenoromână.

Întregul demers lexicografic este unul temeinic, iar rezultatul – deosebit de valoros, presupunând ani mulți de muncă minuțioasă de inventariere, ordonare și analiză aprofundată a unui foarte bogat material lexical, atât din perspectiva lingvistului – P. Atanasov fiind considerat „cel mai bun cunoscător al acestei variante dialectale românești” (Sala 2008), cât și din cea de vorbitor a acestui idiom, lingvistul macedonean, născut la Gevgelija, având origine meglenoromână.

Prin numărul mare de cuvinte înregistrate, prin bogăția contextelor ilustrative, prin acuratețea secțiunii explicative și a celei etimologice, *Dicționarul dialectului meglenoromân actual (general și etimologic)* este un instrument de lucru indispensabil pentru cei interesați de studiul idiomurilor românești sud-dunărene și totodată o importantă (re)sursă de material pentru viitoare studii semantice, morfologice, sintactice etc. privind românitatea și romanitatea.

Referințe bibliografice:

SALA, Marius 2008: *Cuvânt-înainte* la Petar Atanasov, *Atlasul lingvistic al dialectului meglenoromân*, vol. I, hărți 1-594, București.

Ana-Maria RADU POP

ANA R. CHELARIU

***ROMANIAN FOLKLORE AND ITS ARCHAIC HERITAGE. A CULTURAL AND LINGUISTIC COMPARATIVE STUDY*, CHAM, PALGRAVE MACMILLAN, 2023, 427 p.**

DOI: 10.35923/AUTFil.61.20

Romanian Folklore and its Archaic Heritage. A cultural and Linguistic Comparative Study prezintă publicului internațional o descriere informată

a folclorului românesc, mai ales în calitatea sa de depozitar al mitologiei identitare, așa cum este ea înțeleasă în cultura literară română. Cartea își propune un studiu comprehensiv, de factură comparatistă, asupra folclorului românesc ca uzanță culturală, instrumentalizată ideologic în procesele de formare a națiunii, și mentenanță a narațiunilor colective. Ca practică politică și culturală, folclorul rezidă în studiul lingvistic și cultural al unei selecții de mituri și basme (dar și credințe, legende, obiceiuri, cântece și povești) transmise din generație în generație, în comunități tradiționale de limbă română.

Volumul urmărește relația dintre expresia și expresivitatea folclorică pe de o parte și, pe de alta, elemente culturale recunoscute ca fiind reprezentative pentru o moștenire ancestrală, revendicată de națiunea modernă. Împreună, materialul scris și datele folclorice exemplifică o dimensiune arhaică, declarată de autoare ca direcție de alegere a surselor primare. Această premisă garantează încadrarea studiului de caz asupra rădăcinilor arhaice ale folclorului românesc în ansamblul unei tradiții mitologice indo-europene. Astfel, cel puțin în privința acoperirii unei lacune în studiile românești de limbă engleză, volumul demonstrează merite incontestabile. Mai mult, popularizarea culturii române prin abordarea interdisciplinară, circumscrisă mitologiei comparate și antropologiei lingvistice, este evidentă.

Argumentul major al cărții este greu de combătut, tocmai având în vedere bibliografia sistematizată de autoare: foarte probabil, motive mitice circulă în ceea ce se numește tradiția folclorică românească și au o filiație care poate conduce, în ultimă instanță, la o moștenire indo-europeană. Potrivit autoarei,

„the Romanians songs and tales [are] [...] potential sources in finding mythical motifs among the collapsed metaphors recorded in folk data. In spite of the speculative nature of these associations, the aim to reveal traits of the lost cultures from ancient times in the cultural heritage from countries as Romania can be of use.”¹¹ (p. 229-230).

Analogia dintre folclorul de limbă română și formidabile culturi antice (persană, celtică, sanscrită, greco-romană) are valențe uneori optimiste. Comparația este însă oportun susținută de posibile genealogii, legitimate

¹¹ „cântecele și poveștile românilor [...] [sunt] surse potențiale în identificarea motivelor mitice existente la nivelul metaforelor latente datelor folclorice. În ciuda caracterului speculativ al acestor asocieri, scopul de a regăsi trăsături ale culturilor pierdute din timpuri străvechi în patrimoniul cultural al țărilor precum România poate fi util.” [trad.n.].

programatic prin apelul la referința indo-europeană. Argumentația indică posibila apartenență a imaginarului folcloric românesc la o difuză zestre universală a practicilor mitice în spațiul ancestral al zonei geografice în care se regăsește și România. În logica demonstrației, folclorului local își revendică această ascendență cu ajutorul unei veritabile arheologii lingvistice și culturale. Ea este asumată de autoare și la nivelul convingerilor care dau cheia de lectură a unui corpus de cercetare cu basmul și mitul în prim plan. Diacronic, investigația pleacă de la o istorie mitică, cea a geto-dacilor (una care nu poate evita descrierea lui Herodot asupra obiceiurilor și religiozității locale). Apoi, trece prin romanizarea provocată de deznodământul războaielor dacice și ajunge la analize curente referitoare la inventarul genetic și lexical comun diferitelor grupuri etnice sau naționale din arealul european.

Punctul forte al analizei rezidă în atenția acordată proceselor de crearea a miturilor ca referențial ultim al expresivității folclorice. Suprapunerea parțială cu riturile și, în primul rând, valoarea lor de întrebuințare socială asigură relevanța investigației, exemplificată specific prin motivele și temele fundamentale ale basmelor și cântecelor populare românești. În această privință, autoarea acordă atenție contextului istoric și cultural în care s-a dezvoltat folclorul românesc și își propune să exploreze modul în care elemente primordiale se distilează pe parcursul mileniilor. Astfel, cartea oferă publicului de limbă engleză o înțelegere mai profundă a originilor și evoluției folclorului ca mijloc de înțelegere a identității românești, în concordanță cu istoriografia națională.

„The mythic motifs detected in the folk literature transmitted to us from antiquity, and analyzed in this work, can offer a glimpse into the social-cultural, and religious practices among the European people, in hoping to recognize the social and spiritual continuity of the Romanian people. In this endeavor, language development plays a very important role.”¹² (p. 234).

Volumul legitimează, încă o dată, valoarea de întrebuințare a studiului folclorului în serviciul națiunii moderne. În mare măsură, *Romanian Folklore*

¹² „Motivele mitice depistate în literatura populară transmisă din antichitate, analizate în această lucrare, pot oferi o perspectivă asupra practicilor social-culturale și religioase ale popoarelor europene, cu dezideratul de a sublinia continuitatea socială și spirituală a poporului român. În acest demers, dezvoltarea limbii joacă un rol foarte important.” [trad.n.].

and its Archaic Heritage. A cultural and Linguistic Comparative Study recitește pentru publicul de limbă engleză discursul normativ al emergenței națiunilor est-europene, presupuse a fi emanat natural, în spirit herderian, din universul arhaic al mitului (ulterior folclorizat), în istoria modernă.

Referințe bibliografice:

BARNARD, Frederick M. 1965: *Herder's Social and Political Thought: From Enlightenment to Nationalism*, New York, Oxford University Press.

Onoriu COLĂCEL

MOHAMMED JADIR (ed.)

***LANGAGE(S) ET TRADUCTION*, PARIS, L'HARMATTAN, 2021,
246 p.**

DOI: 10.35923/AUTFil.61.21

This multidisciplinary book markets a new line of research on contemporaneous divisions in language and translation. It addresses issues raised in the international conference organized by the laboratory “Langues, Littératures et Traduction” (LALITRA), at the faculty of Letters and Humanities in Mohammedia at Hassan II university, Morocco. *Langage(s) et traduction* is a book edited by Dr. Mohammed Jadir, a recognized figure in the field of translation studies, who is a professor of linguistics, translation, and translation studies at Hassan II university in Casablanca and the founder of LALITRA laboratory. The book under review is described by Jadir in his “Introduction” (“Introduction: Sciences du langage et traductologie”, 11-24) as “an interaction between language sciences and translation studies” (p. 11). It consists of 246 pages, including an introduction, three major topical sections, an alphabetized bibliography, and publications by the editor. The following content evaluation explores the linkages made in the book between language(s) and translation.